

Ανάλυση στα γεγονότα

Αλλα υποσχέθηκε και άλλα έκανε για την Παιδεία

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ Ν. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Του ΒΙΚΤΩΡΑ ΝΕΤΑ

Βρίσκεται και πάλι στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας, μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων για την εισαγωγή στην Ανώτατη Εκπαίδευση, το μέγα και άλυτο πρόβλημα της Παιδείας, που απασχολεί κάθε ελληνική οικογένεια. Ποια ήταν και εξακολουθεί να είναι η κατάσταση της θεωρητικά δωρεάν εκπαίδευσης. Να δούμε μερικά βασικά στοιχεία: Οι δημόσιες δαπάνες για την Παιδεία ανέρχονται μόλις στο 3,5% του ΑΕΠ και υπολείπονται κατά πολύ σε σχέση με όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (όπου ο μέσος όρος είναι 5,46%). Το υπουργείο Παιδείας δαπανά μόλις το 40% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανά φοιτητή, ενώ η προτελευταία Ισπανία το 69% και η πρώτη, η Σουηδία, το 167%. Το ποσοστό που δεσμεύει η Ελλάδα για δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης προσεγγίζει μόλις το 1/3 του αντίστοιχου μέσου ποσοστού των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ιδιώτες δαπανούν περισσότερα απ' ό,τι δαπανά το κράτος, ώστε να μπορούν να έχουν ουσιαστικό δικαίωμα στη μόρφωση. Οκτώ στους δέκα μαθητές λυκείου κάνουν φροντιστήριο. Η αγορά παιδείας ξένων γλωσσών στην Ελλάδα αγγίζει τα 880 εκατ. ευρώ (300 δισ. δραχμές) τον χρόνο. Οι Έλληνες φοιτητές που σπουδάζουν στο εξωτερικό φτάνουν τους 63.000 και, κατ' αναλογία με τον πληθυσμό, κατέχουν το παγκόσμιο ρεκόρ, ενώ η ετήσια ιδιωτική δαπάνη φθάνει τα 300 δισ. δρχ. (880 εκατ. ευρώ). Ο δείκτης του ΟΟΣΑ για τη μαθητική επίδοση κατατάσσει τους Έλληνες μαθητές στις τελευταίες θέσεις στη μαθηματική ικανότητα και τη γλωσσική επεξεργασία κειμένου.

Τα στοιχεία αυτά περιέχονται στο «κυβερνητικό πρόγραμμα» της Νέας Δημοκρατίας, που κυκλοφόρησε τον Φεβρουάριο του 2004, έναν μήνα πριν από τις εκλογές. Σε κεφάλαιο για την Παιδεία περιγράφεται με μελανά χρώματα «η κρίση του εκπαιδευτικού συστήματος» και στη συνέχεια προτείνονται οι αλλαγές τις οποίες δεσμεύτηκε να κάνει η Νέα Δημοκρατία ερχόμενη στην εξουσία. Βρίσκεται η Νέα Δημοκρατία στον τρίτο χρόνο διακυβέρνησης της χώρας, επιχειρήσε επεμβάσεις στην εκπαίδευση διαφορετικές από εκείνες που υποσχέθηκε, με αποτέλεσμα να μην έχουμε καμία απολύτως βελτίωση του συστήματος και να παραμένει η ίδια κατάσταση, όπως περιγράφεται στο «κυβερνητικό πρόγραμμά» της.

Είναι γνωστή η δικαιολογία για την αθέτηση των υποσχέσεων που δόθηκαν και για την εκπαίδευση: η κακή οικονομική κατάσταση που άφησε η διακυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Αλλά και για μέτρα που δεν έχουν οικονομικό κόστος και δεν λαμβάνονται φταίει το ΠΑΣΟΚ; Ή μήπως φταίει η εκπαιδευτική κοινότητα, η οποία προκαλείται με την άστοχη κυβερνητική πολιτική;

Τι είχε υποσχεθεί, όμως, ο ίδιος ο πρωθυπουργός με τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησής του στη Βουλή στις 20 Μαρτίου 2004; Είχε πει στο κεφάλαιο για τον Πολιτισμό και την Παιδεία: «Για μας οι δρόμοι του μέλλοντος ξεκινούν από την Παιδεία και τον Πολιτισμό (...). Η επένδυση στην Παιδεία είναι η πρώτη επιλογή μας και το προσωπικό όραμά μου. Είναι η γέφυρα που μας οδηγεί στη Νέα Εποχή

» Βασική αρχή μας είναι ο διάλογος, η συνεννόηση, η σύνθεση

» Βασική δέσμευσή μας είναι η σταδιακή αύξηση των κρατικών δαπανών στο 5%.

» Στόχος μας είναι να δημιουργήσουμε τα σχολεία και τα πανεπιστήμια του μέλλοντος. Να μεταβάλουμε τη χώρα μας σε εκπαιδευτικό κέντρο για ολόκληρη την περιοχή. Εμείς να παράγουμε παιδεία. Εμείς να προσφέρουμε πολιτισμό στον κόσμο που έρχεται. Ο πολιτισμός μπορεί να γίνει, και πάλι, το μεγάλο συγκριτικό πλεονέκτημα της πατρίδας μας στον νέο αιώνα. Θέλουμε τον πνευματικό κόσμο στο προσκήνιο».

Ανεκπλήρωτες παραμένουν έως τώρα οι υποσχέσεις που δόθηκαν με τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης του κ. Καραμανλή και με το κυβερνητικό πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας. Πέραν αυτού, όχι μόνον η εκπαιδευτική κοινότητα, αλλά και η κοινή γνώμη παραπλανήθηκαν με την εφαρμογή μέτρων αντίθετων των υποσχέσεων, που προκάλεσαν και μεγάλες κινητοποιήσεις (παράλυση της Ανώτατης Εκπαίδευσης) και απογοητεύσεις στη στρατιά των νέων (65.000) που έμεινε έξω από τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ με την καθιέρωση της βάσης του 10 ή των 10.000 μορίων για την εισαγωγή.

Στο κυβερνητικό πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας δεν αναφέρεται τίποτε απολύτως για την καθιέρωση της βάσης του 10 ή των 10.000 μορίων. Αντίθετα, μάλιστα, υπογραμμίζεται ότι «διατηρείται ο τρόπος και το σύστημα προσδιορισμού των μονάδων για την εισαγωγή των υποψηφίων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση» (σελίδα 66). Για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το πρόγραμμα προέβλεπε τις εξής αλλαγές: «Καταργούνται οι Πανελλήνιες Εξετάσεις στη Β' Λυκείου και μετατρέπονται σε καθαρά ενδοσχολικές. Διεξάγονται Πανελλήνιες Εξετάσεις μόνο στη Γ' Λυκείου, σε 6 μαθήματα (από 9 που εξετάζονται σήμερα), προκειμένου οι μαθητές να εισαχθούν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι μαθητές της Γ' τάξης λυκείου παρακολουθούν υποχρεωτικά πέραν των έξι (6) πανελληνίως εξεταζομένων μαθημάτων και τέσσερα (4) μαθήματα, εκ των οποίων το ένα είναι κατ' επιλογήν από περισσότερα. Τα τέσσερα αυτά μαθήματα

εξετάζονται ενδοσχολικά. Κατά την πρώτη εφαρμογή του νέου συστήματος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα ισχύουν μεταβατικά μέτρα κατοχύρωσης των αποφοίτων παρελθόντων ετών.

Άλλη μεταρρύθμιση υποσχέθηκε και άλλη έθεσε σε εφαρμογή η κυβέρνηση. Στόχος της -που τον έκρυψε- δεν ήταν να ανοίξει την εκπαίδευση, αλλά να την κλείσει, κάνοντας ακόμη πιο δύσκολη την πρόσβαση στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ. Τι πέτυχε, όμως, αφήνοντας εκτός 65.000 υποψηφίους και κενές περίπου 18.000 θέσεις; Πέτυχε να στείλει στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση περισσότερους σπουδαστές, όπως και να αυξήσει τον αριθμό των Ελλήνων φοιτητών που σπουδάζουν στο εξωτερικό. Στέλνει, επίσης, περισσότερους μαθητές στα φροντιστήρια, ενώ έλεγε στο πρόγραμμα (σελ. 67) ότι με τα μέτρα που θα εφαρμόσει «καταπολεμάται, στο μέτρο του δυνατού, η παραπαιδεία που, ιδιαίτερα με το σημερινό σύστημα εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, εξανεμίζει τα οικονομικά της ελληνικής οικογένειας». Με τη βάση του 10 ή των 10.000 μορίων δεν τα εξανεμίζει, αλλά τα αφανίζει.

Το μέτρο της βάσης θα μπορούσε να ληφθεί, αφού προηγουμένως αναβαθμιζόταν η μέση εκπαίδευση, για να περιοριστούν η αμάθεια και η ημιμάθεια, που πλήττουν τους μαθητές χωρίς αυτοί να ευθύνονται.

Έδωσε απλόχερα υποσχέσεις και για την Παιδεία προεκλογικά η Νέα Δημοκρατία, οι οποίες ξεχάστηκαν ή νομίζει πως ξεχάστηκαν. Πρόκειται για υποσχέσεις αντίθετες με τη νεοφιλελεύθερη πολιτική που εφαρμόζει η κυβέρνησή της. Διακήρυξε προεκλογικά ότι «η Παιδεία αποτελεί αναφαίρετο δικαίωμα του πολίτη και η παροχή της αποτελεί καθήκον της Πολιτείας. Μόνον υψηλής ποιότητας παρεχόμενη από το κράτος εκπαίδευση εξασφαλίζει την ισότητα στην εκκίνηση όλων των νέων, ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση. Γιατί εκπαίδευση χωρίς ποιότητα, όπως αυτή που παρέχεται σήμερα, είναι αντιδημοκρατική και πλήττει, κυρίως, τους οικονομικά ασθενέστερους» (Πρόγραμμα, σελ. 58). Το πόσο απέχουν τα ωραία προεκλογικά λόγια από τις κυβερνητικές πράξεις το έμαθαν για μια ακόμη φορά οι πολίτες.